

Amtmænd og retsbetjente gennem tiden

Michael Dupont

Hvad kan vi nå

- Hvordan du finder det rigtige arkivalie
- Amtmænd
  - Faderskabssager
- Retsbetjente
  - Dødfundne
  - Straffesager
  - Ejendomsarkivalier

Hvordan du finder det rigtige arkivalie

- Vigtigt, før du søger i Daisy eller i AO!
- Slægtsforskerbøger, internettet
- Skal have en idé om, hvad du vil finde
- Læs om det (grundighed sparer dig på længere sigt!)

Hold øje med

- Hvilken myndighedstype, der behandler sagerne (amt, politi, kommune, sogn osv.)
- Hvad arkivaliet ofte kaldes (journalsag, skifteprotokol, straffeakt osv.)
- Disse to oplysninger skal bruges i Daisy!

Det store problem: Hvad hedder myndigheden?

Landsdækkende:

- DIG-DAG
- Atlas over Danmarks administrative inddeling efter 1660
- Trap-Danmark, div. udgaver

Lokalt:

- Øst for Storebælt: De brune kasser

DIG-DAG

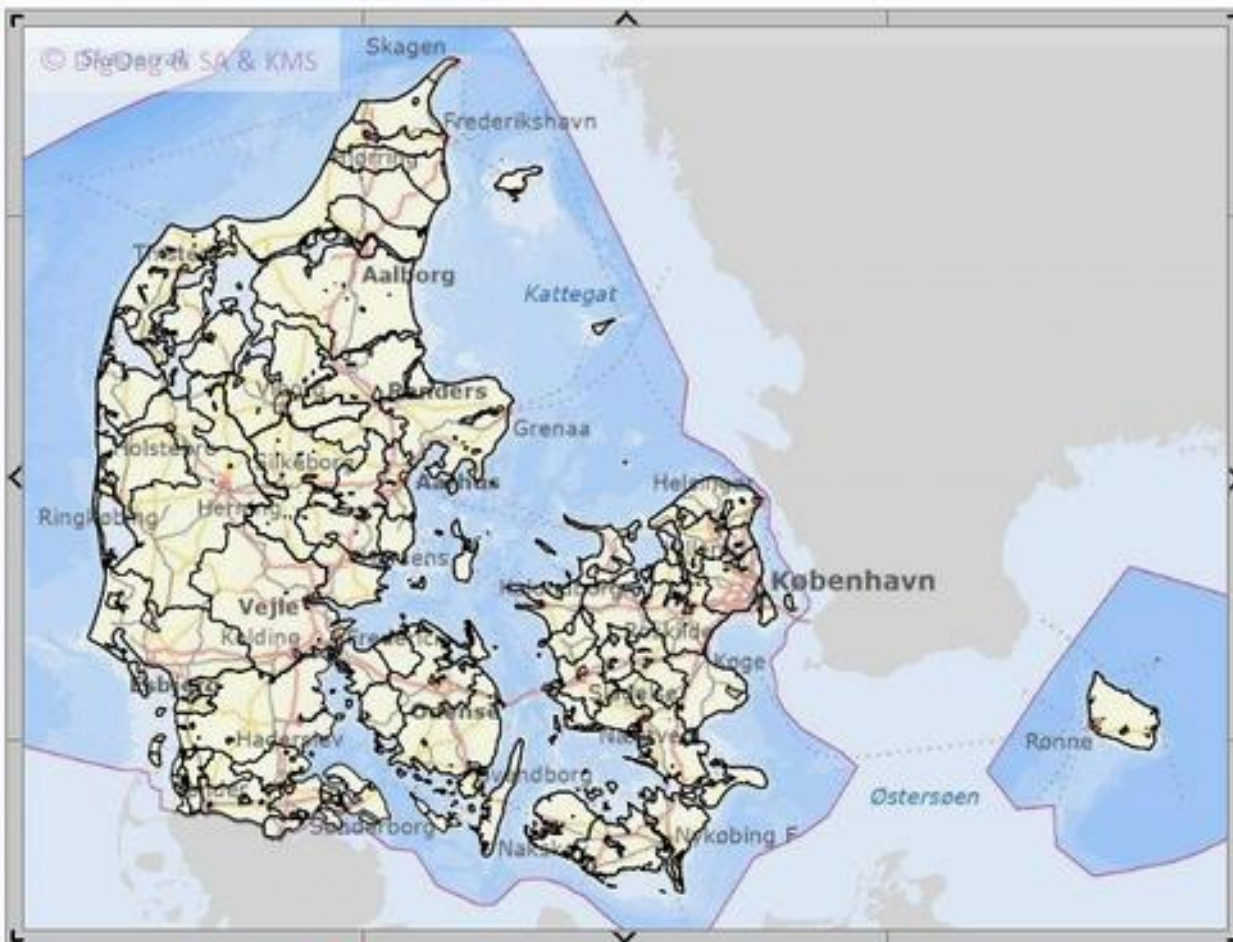
- Betyder Digitalt atlas over Danmarks historisk-administrative geografi
- Kan vælge år + myndighedstype og se myndighedens omfang og navn på den tid
- Kan vælge stednavnesøgning (med % efter stednavnet!) og finde over- og underordnede myndigheder

Tid: 1750 10 01

Administrativ inddeling:

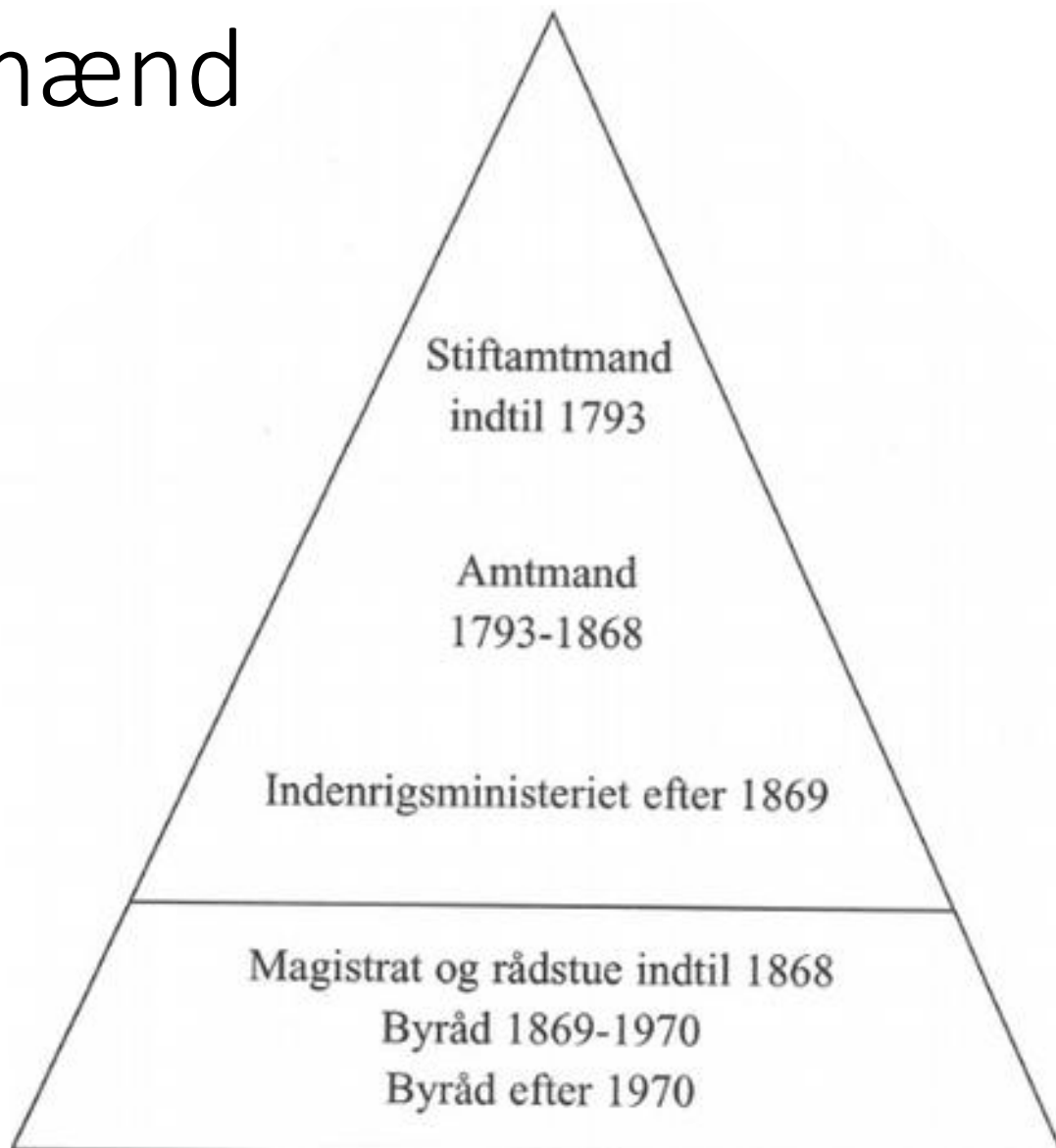
- Kommunal
- Amtslig/regional
- Kirkelig
- Retslig
- Geografisk
- Politivæsen
- Øvrige

Der vises administrativ inddeling: Amtslig/regional

1700 1750 1800 1900 2000

Amtmænd

Amtmandens opgaver

- Bekendtgøre kongens love og forordninger
- Indberette om lokale forhold til centraladministrationen
- Ekspedere og påtegne henvendelser fra borgerne til centraladministrationen (kunne selv afgøre nogle typer sager)
- Ekspedere og påtegne henvendelser fra lokale embedsmænd til centraladministrationen
- Føre tilsyn med kongens ejendom i amtet
- Værne alle i amtet, der ikke havde fæstestatus (skifte efter selvejere)

- Tilsyn med skiftevæsen og embedsmænd i amtet
- Tilsyn med købstadsforvaltningen
- Tilsyn med smitsomme sygdomme og embedslægevæsenet
- Tilsyn med løsgængere, betlere
- Tilsyn med rytterskole
- Formand for landvæsenskommissionen (udskiftning, vandløb, hegn, sandflugt)
- Formand for amtsrådet (oprettet 1842)
- Medlem af amtsfattigdirektionen
- Medlem af amtsskoledirektionen

Amtmanden og rets- og politivæsenet

- Overpolitidommer 1791-1848
- Skulle rejse tiltale
- Skulle beskikke forsvarer og anklager i justitssager
- Skulle beslutte om domme skulle appelleres
- Skulle sørge for straffes eksekvering
- Skulle udnævne sognefogeder og politibetjente
- Formand for forligskommissioner

Det betyder, at man bl.a. kan finde

- Skiftesager
- Straffesager
- Familieretlige sager
- Tilsynsarkivalier
- Indberetninger (kopier)

Faderskabssager

Hvad er en faderskabssag

- Kaldes også alimentationssag, paternitetssag og bidragssag
- Fastslå faderskab
- Idømme bidragspligt
- -1937: Privat sag
- 1938-: Politiet har pligt til at søge at fastslå faderskabet

At fastslå faderskabet

- Kvinden (eller myndighederne) anlægger en faderskabssag
- Afhøringer af moderen og den udlagte barnefader
- Kan frasige sig faderskabet ved edsaflæggelse
- Blodprøver. Cirkulære af 20. oktober 1934:
[...] kan det i en Række Tilfælde ved Blodtypebestemmelse angives, at **en bestemt Person ikke kan være Fader til Barnet**, hvorimod det ikke kan siges, at en bestemt Person er Faderen, men kun, at han *kan* være det.
- DNA

Faderskabssagens indhold

- Afhøringer af moderen og den udlagte fader
- Resultatet af faderskabssagen, fx mandens tilståelse samt udstedte bidragsresolution
- Oplysninger om kvinden og mandens økonomi, alder, fødested og bopæl
- Beviser fremlagt i retten, fx kærestebreve

Faderskabssagens udfald

- Faderskab/bidragspligt/frifindelse
- Børnebidrag: 10 år (1763), 14 år (1839), 18 år (1888)
- Kun ét bidrag til kvinden
- Arveret fra 1938 (indtil 1937 ved kuldlysning)
- Fra 1960: Kun faderskab, ingen bidragspligt

Børnebidraget

- 1763-: Faderen skal betale bidrag
- Lov nr. 76 af 20. april 1888:

Naar det Underholdsbidrag, som skal erlægges af Faderen til et udenfor Ægteskab avlet Barn, ikke betales i rette Tid [...] da er hun, forsaavidt hun er forsørgelsesberettiget her i Landet, berettiget til enten selv eller gennem Kommunalbestyrelsen i sin Opholdskommune at fordre Bidraget for det sidste Aar betalt af Fattigvæsenet i den Kommune, hvori Barnefaderen opholder sig.

- 1888-: Staten garanterer betalingen

Hvor man finder faderskabssager

- De tidligere landsarkiver
- Rigsarkivet (Landsarkivet i København)
- Indblandede myndigheder er ofte politi, ret og amt

Hvor finder man en faderskabssag fra 1700-tallet

- Før 1763: Tamperretterne (ægteskabssager) eller amtstuen (betaling af bøder)
- Forordning af 14. oktober 1763:

Faderen til et uægte Barn skal lige med Moderen bære Omsorg for dets Opdragelse og efter hans Formue **erlægge i det mindste Halvdelen af de Omkostninger**, som dets Underholdning udfordrer, til det er 10 Aar gammelt.

- 1763-1825: Justitsprotokollen
- Efter 1763: Amtet (faderens bopælsamt)

Hvor finder man en faderskabssag fra 1800-tallet

- 1763-1825: Justitsprotokollen

- Plakat af 28. maj 1825:

Naar et udenfor Ægteskab besvangret Fruentimmer henvender sig til Øvrigheden om Opfostringshielp af den udlagte Barnefader, uden at der forud haves Vished om, at denne med Rette kan ansees som saadan, **bør Øvrigheden foranstalte Sagen behandlet ved den Politiret, hvorunder han henhører**, hvilken [...] **har** [...] **at undersøge og paakiende Sagen**, saavelsom og at modtage den Eed, der ifølge Forening eller Dom maatte blive at aflægge. Retten har derhos, hvis, som Følge af Sagens Udfald, Opfostringshielp af Øvrigheden bliver at fastsætte.

- Efter 1825: Politiprotokollen m.m.
- Timånedersdagen
- Amtet (faderens bopælsamt)

Afskrift af politiprotokollen

No 36/1885 Paternitetssagen: Ugift Karoline Jensen af Jyderup ctr. Tjenestekarl Hans Henrik Larsen sammesteds

Parterne vare mødte, af hvilke Klagerinden fremlagde Daabsattest, hvorefter hun d: 7de har udenfor Ægteskab født et Drengbarn, i Daaben d: 23 do kaldet Lars Henrik Jensen. Forlig blev saaledes indgivet at Klagerinden [...] med sin Eed bekræftede at Indkl. og ingen Anden er Fader til Barnet, hvorefter Indkl. erkjendte at være Fader. Klagerinden bemærkede, at hun skal betale 80 Kr. aarlige til Barnet, foruden selv at klæde det, og **forlangte at Indkl. skal betale Halvdelen fra Barnets Fødsel til dets fyldte 14 Aar**; Indkl. kunde ikke gaae ind herpaa, da han Intet har foruden sin Løn, som kun udgjør 120 Kr. om Aaret, hvorimod han tilbød 32 Kr. om Aaret. **Klagerinden begjærede derfor Bidraget tilstaaet af Overøvrigheden**. Opb. og vedt. Sagen sluttet.

Politiretten hævet

Amtsjournal København Amt 1822

The image shows a handwritten page from a journal, likely an 'Amtsjournal' for the 'København Amt' in 1822. The page is divided into two columns by a vertical line. The left column contains dates and some numbers, while the right column contains descriptions of events or transactions. The handwriting is in cursive and somewhat faded. At the top of the page, there is a heading '17 Maj' written in a larger, bolder script. Below this, the text continues with 'Frederichs borg Amt 14 Maj' and '18 Maj til siner Pisk - 726, C.' followed by '3 Maji fra de' and '4 - - til Frederichs borg Amt - 807, 8.' and '29 - - for Cetto' and '2 Juli til siner Pisk - 958, C.' There are also some numbers on the left side of the page, such as '559', '694', and '1822'. The page appears to be a record of financial or administrative transactions.

Date	Description
17 Maj	
14 Maj	Frederichs borg Amt
18 Maj	til siner Pisk - 726, C.
3 Maji	fra de
4 - -	til Frederichs borg Amt - 807, 8.
29 - -	for Cetto
2 Juli	til siner Pisk - 958, C.

Timånedersdagen

- Forordning 15. Maj 1839 og 24. Januar 1844:

§ 4. Med Hensyn til uægte Børn bliver **det Sted, hvor Moderen Timaanedersdagen forinden Fødselen have haft Ophold eller Tjeneste, at betragte som Fødehjem**; men dersom hun intet fast Opholdssted til den Tid har havt, bliver den Commune at anse som Barnets Fødehjem, **hvor Moderen ved sin Nedkomst er forsørgelsesberettiget.**

- Den 10. kalendermåned, dvs. avlingsstedet
- Københavns Kommune 1869-1932: De Gamles By
- Afskaffes 1932, socialminister Steinckes Social-reform

Eksempel: Faderskabsarkivalier i AO

- Amternes journaler og journalregistre findes i AO under "Øvrige"
- Journaler og journalregistre er indgangen

Øvrige samlinger

Her finder du blandt andet de arkivalier, som endnu ikke indgår i en af de tematiske samlinger. Det er en blandet land løbende nye arkivalier til.

Navn	Beskrivelse	L
Amter og len	Journaler, alimentationsjournaler, kopibøger, skifter, regnskaber og meget andet fra en række amtsarkiver. I journalerne finder du de oplysninger om journalnummer m.v., som skal bruges til at bestille selve sagen frem til brug på læsesalen.	

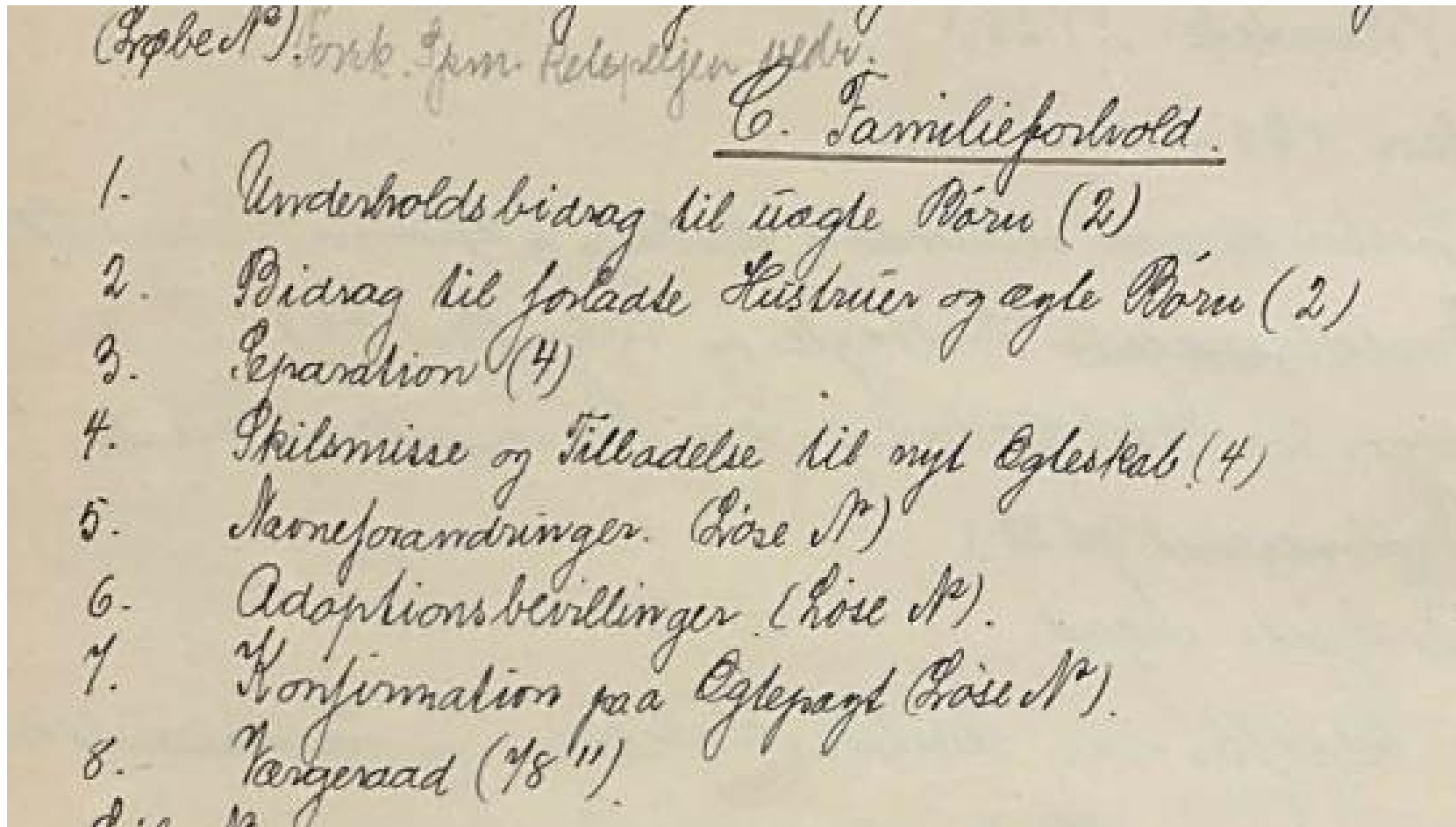
Fx Præstø Amt

Præstø Amt	Fortegnelser over indkomne breve (1807 - 1808)
Præstø Amt	Journal (1824 - 1873)
Præstø Amt	Journal (1874 - 1911)
Præstø Amt	Journal (1912 - 1959)
Præstø Amt	Journal for købstæderne (1809 - 1823)
Præstø Amt	Journal for landet (1809 - 1823)
Præstø Amt	Journal over ind- og udgående breve (1803 - 1808)
Præstø Amt	Journalregister (1824 - 1873)
Præstø Amt	Journalregister (1874 - 1911)
Præstø Amt	Journalregister (1912 - 1959)

Gode fif

- Begynd med journalregistret
- Journalregistret dækker ikke altid de personer eller den type sager, man søger
- Undersøg alternativt om journalen er opbygget i emnekapitler (kaldet en journalplan)

Præstø Amt, 1912,
uægte børn = afsnit C.1

Vær opmærksom på flyttehenvisninger

292

B1.

61. Graf Emil. Payersvend

Anna Matrine Sofie Jensen

- 1 Sjællands Stiftamt ser lindr. for Bellom Pags Aul. - ^{17.15} 3/2 muntlig vedrørende ^{16-18/} 15.12.
- 2 No erindr. af i — — — — — ¹⁶⁹ 10/2 Paalys. S. 525 ^{10/12} 12

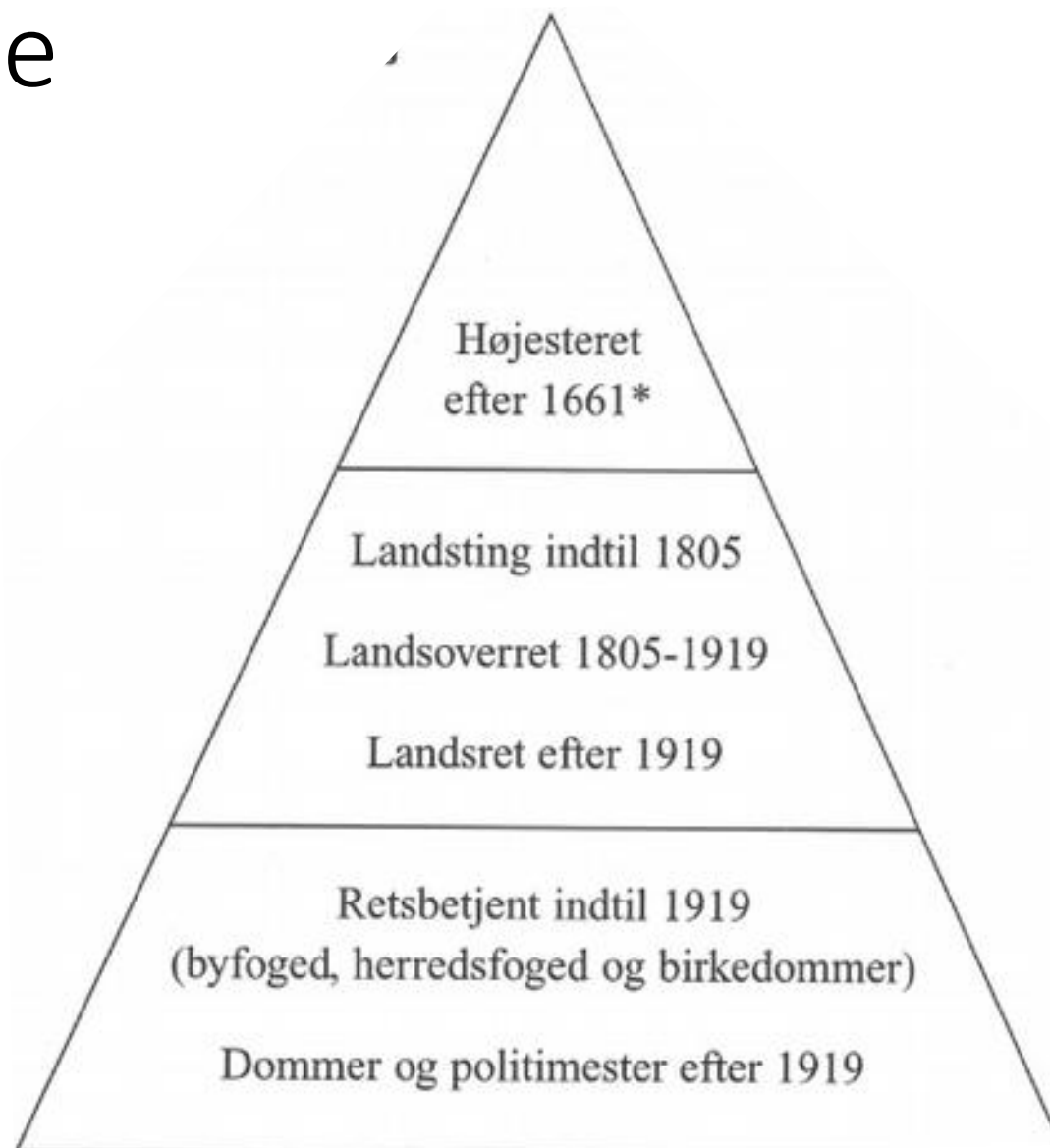
Opført til B. 47. 13

Hvor findes sagsbilagene?

- På det allerseneste sagsnummer, også selv om sagen er genoptaget 20 år senere!
- Følg henvisningerne indtil det seneste sagsnummer og bestil sagens akter i Daisy

Retsbetjente

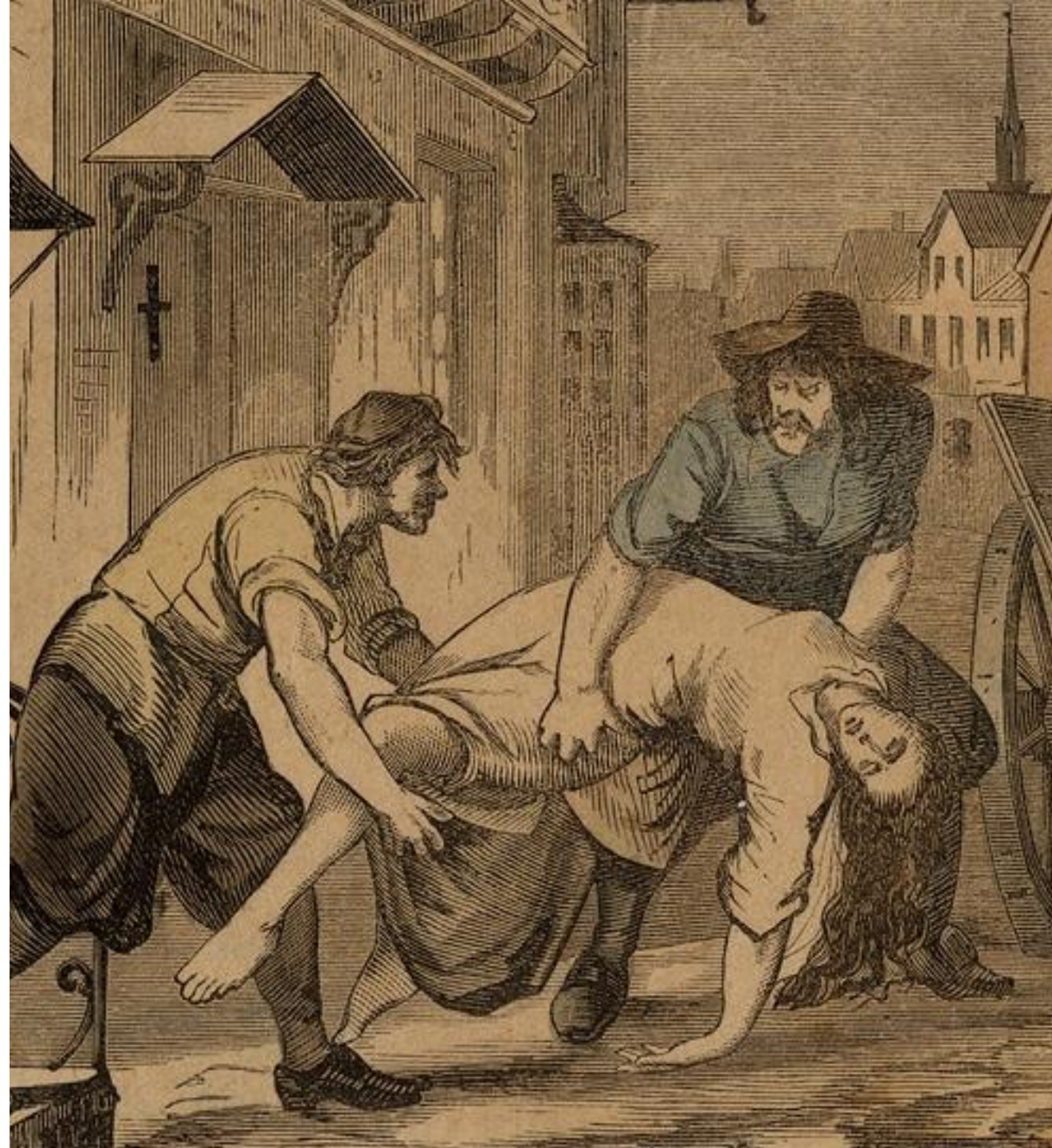

Retsbetjentens opgaver

- Dommer
- Politimester
- Pantefoged
- Notar
- Skifteforvalter
- Overformynder
- Auktionsholder
- Giftefoged
- Lægdsforstander

- Tilsyn med veje (fra 1793)
- Tilsyn med snekastning på landevejene (fra 1799)
- Tilsyn med brandanordningerne m.m. (fra 1792)
- Tilsyn med helligdagslovgivningen
- Tilsyn med almindelig moral og tyendevæsen (fra 1791)
- Tilsyn med gæstgiverier
- Påtale af ulovlig handel og næring
- Udstede næringsbeviser (fra 1862)
- Udstedelse af pas

Dødfundne

Dødsattester

- Ved ethvert dødsfald skal en læge udfærdige en dødsattest (fra 1829/1832)
- Skal dokumentere: 1) At personen er død, 2) Hvad dødsårsagen er – altså om der er tale om et naturligt dødsfald eller ej
- Ingen måtte begravnes, før dødsattesten var skrevet!
- Hvis dødsfaldet ikke var ”naturligt”, skulle retsbetjenten involveres

Eksempel

- Ole Nielsen, død 22. marts 1900, Føllenslev Mark og Sogn
- Kirkebogens anmærkninger: "Selvmord"
- Hvor kan man lede efter oplysninger? Sundhedsstyrelsen, retsbetjenten, amtet, embedslægen
- Find myndighedsnavne i "De brune kasser" på AO

Føllenslev Sogns kirkebog, døde 1900

3	22 ^{de} Marts 1900 Føllenslev Mark " Sogn Skjoppinge Herred	Sarstov Kirkegaard " Sogn Skjoppinge Herred 29 ^{de} Marts 1900	Ole Nielsen
---	---	--	-------------

<p>Gift. Tandsidder paa Føllenslev Mark, Søn af Husmand Niels Olsen og Hustru Marie i Løjtnant Huse Vestkants Sogn, født d. 1de Maj 1831. Hans efterlevende Hustru: Karen Sofie Nielsen Føllenslev Mark</p>	68	H. H. Møller	Selomand
--	----	--------------	----------

Sundhedsstyrelsens dødsattest

- Medicolegale ligsynsattester skulle indsendes til Sundhedsstyrelsen efter 1875
- Hvis kirkebogen ikke nævner dødsårsagen, gør dødsattesten det. Derfor god idé at begynde med dødsattesten
- Mange detaljer ved dødfund o.l.

Arkivering

- Fysikat/Lægedistrikt/Dødsdato
- Føllenslev Sogn = Sjællands Nordre Landfysikat
- I pk. 157 findes et særligt læg med ”Medico-legale Dødsattester for Landdistrikter”
- ... også Ole Nielsens dødsattest

Retsbetjenten

- Føllenslev Sogn = Ars-Skippinge Herred
- Som regel fogedprotokol eller politiprotokol
- Særligt for Holbæk Amt: Egon Rud Kristensen: Selvmord i Holbæk Amt (ordnet efter sted og tid)
- Fogedprotokol 1900-1908, fol. 6
- Kun få Fogeddokumenter, og ingen om denne sag

År 1900, 24 Marts, form kl. 10 1/2, blev Års- Stejningskammerets Fogedret
sat og holdt paa Ole Nielsens Fogedret ved Følleslev Mejeri, i den ord. Kongens
fogeds forfald ved den ord. Fets pleje af hans fru, Land. jur. Ole Kirke med
vidner Distriktslæge Larsen af Kalundborg og Koste Jens Christensen af
Fydenup, hvor da foretog:

Medico - legalt Ligning over Husmand Ole Nielsen
af Følleslev.

Der fremlagdes en ijaar paa Kammeretskontoret medtagen Notits af
22 ds. fra Logeftharpoth i Brestinge, hvorefter bemeldte Ole Nielsen ved Mid-
dagstid d. 22 ds. formentlig i Lindsforviring, har begaaet Selvmord ved Hængning
Ligning, der fandtes henlagt paa en Seng i Lejlighedens inderste Stue, afled-

ti og svarede af Distriktslegen i fogdens Brevstolse. Der fandtes sædvanlig
Kampningsfærd, som endte til et Fæl, som forvriste, og forliden skændte
paa Halsen hvide Side. Der fandtes oprigt ikke Spor af ydre Vold.
Fornødet Hfdrde Karen Sofia Nielsen, 40. år gammel, og forklarede under
Eds Jiltid, at hæn i 40. år har været gift med P. Nielsen, der var født 1. Ma. 1831.
De har 7 børn i deres Bolekæb. De har indtil for et år siden været tillige i et
under faa Stoggaard høvede Hus, og hendes Mand har al sin Tid søvnet sig
som Arbeidsmand, deraf P. har paa faa Stoggaard. Han indlagdes 14. Dage for
fulen Hest paa Sygehuset i Holbæk, fordi han gik og var forstyrret i Hovedet,
og af samme årsag var han indlagt da i en måned og nogle Dage i afrikt som
mer. Hans forstyrrelse viste sig ved, at han snakkede noget hen i Nijel, dels
og var faa mæll og, under hæn til daglig var en meget paaholdende Mand,
kænde hæn til fide. Ikke mangling, som de det ikke havde frigt. Hæn har
forhold over for hende og for hæn vil hæn ikke klage. I Brevstolse har hæn ikke
gjort noget forstyrret, men har klaget sig i Hovedet og sagt, at hæn var bang for
omisk sin forstand og komme paa Sygehuset; hæn har ogsaa gaet og været
bang for, hvorledes de skulle komme ud af det, hvorved hæn bemærker, at hæn
ikke, bortset fra noget Slendring, har haft noget videre. Arbejde siden afrikt
Hest, og al de fra 1. januar d. at hæn først 4 for maanedlig i Aldersdomsindstet
men at hæn ikke har det hæn forklaring, og al de ikke ere heller uden for
hendes Mand var ikke dristelig, men drak Snaps til Maden, og kænde i den
senere Tid var Læge om al fide en Siroppesflaske Brøndvæn bopst. Hæn har
kunnet snakke om, at man kommer vel til al gøre en Ende paa det - til
Smaaret er der vil ingen, som vil have en o. deel, men hæn har aldrig gjort
paa at aflive sig, og hæn har opfattet hæn Udvalter som Læge. De 11 de
var hæn ontrent ved Tildelen gaet i Brugsgaard for al gøre Andet. Hæn traf
ikke sin Mand, da hæn kom igen, men da der var et par faa Dage hæn var
ved hæn de sidste Dage, var det hende ikke mistænkelig. - hæn tænkte først, at
hæn var paa Hæst (hæn led af vanstelig Affering), og de det trak til med Liden
troede hæn, at hæn som hæn ofte plejede, var gaet op til Næsten, Saardmand
Niels Peter Jensen. Høgen Tid efter gik hæn ud i Forchuset, som hæn ved sin
forfærdig havde aflaaet med Pengeglas, og vilde se, om Høgen havde lagt
men hæn så da, at Pengeglassen hæn oplukket, og det viste sig derpaa, at der
var lukket med Penge indfra. Hæn raabte da, luk op, luk op, men fik intet Svar
og vil al Læge op paa Loftet over Udhuset, saa hæn med gennemsigtig i Loftet
hendes Mand hæng de i Forchuset. Hæn skridde sig da op og til Niels Peter Jensen

som staa kom til og fik Bogen ved op og Ligt skævet med. Det hang i de
3 felter midt i Forchuset, Loftet var med 2 Lige fastgjort til et Lem i Bjælken,
som er ca. 32. Alen over Gulvet, i Loftet var en faa Lige, som hang med til ca.
2. Al. fra forden. Hfdrde havde faa fide paa, og fiddene var Gulvet. Hæn har
paa en del ved staaende, uden Lige forude, og paa en ved Liden staaende, som
enget Lige forude var Spor af fide som efter Brænd af en Fod. Niels Peter Jensen
faldt endes staa afsted efter Lige Hæng i Brænding, hæn Lige hjælp. Hæng
med al hæng Hfdrde ind i Hæng. Hængningsforsøg blev ikke foretaget, da Ligt
især sig var et skab, Ligt var hæng som paa Hæng, hæng Ligt. Hæng
til havde hæng i Forchuset, det havde været bemærket til at fastgøre en Hæng
ningskorn og er saa tykt som en Mand Lillefinger. Hæng. Hæng.
Hæng bemærkede, at hæn med Vidne har Ligt Forchuset i Hæng
og været sig om Hæng af Enten. Hæng forklaring om Hæng
i samme Loft hæng ender ud fra Bjælken, og den af Hæng Lige paa
til Loftet.
Fornødet Saardmand Niels Peter Jensen af Holstebro, 45. år gammel, og forklarede
som Vidne under Eds Jiltid, at Hfdrde havde tillige hos hæn, illt Hæng her
hæng til Hæng. Hæng er rigtig, hvad Enten har forklaret om P. Nielsen
Indlægget paa Sygehuset, og at hæn var sang i Hæng og var en Ligt
hæn lige vil nu ved sin Tid op med 1000 kr., men skal ved meningstien
Hæng have sat flere Hundrede kroner overstyr, hvilket, naar hæn igen
hæng klar, engede hæn meget, da hæn var en sparsommelig Mand. Naar
hæn var forstyrret, kænde hæn ikke driste ender, uden at Hæng dog har set hæn
mere fide end at hæn kænde klage sig, under aln forhold drak hæn ikke
mere end fide i hæng Skilling pleje. Hængs Tidag kl. 12:30 i Hæng
tilkaldt af P. Nielsens kone, som gradende kom og sagde, at hæn troede, at
de hendes Mand havde aflivet sig i Forchuset. Hæng fulgte med staa, fik
Bogen til Forchuset ved op og Ligt skævet med. Det er rigtig, hvad Enten
videre har forklaret om de forhold, hvorunder Ligt fandtes, Indersiden til
Lagt etc. Naar bortset fra, at Hfdrde til fide var armelig med sin Kom,
naerlig naar hæng sig over at have illt Ligt hæng, men forholdet
ml. Hæng og hæng sig at have været upaaklageligt. At der foreligger et Skend
betræfter Hæng som hæng over enhver fide. Hæng. Hæng.
Der foreligger en af Distriktslegen afgiven Bedømmelse i Original og Kopier
Ligt hæng til Hængens fide.
Hæng
Hæng
Hæng
Hæng

Uddrag

- ”Nogen Tid efter gik hun ud i Tørvehuset, som hun ved sin Bortgang havde aflaaet med Hængelaas, og vilde se, om Hønsene havde lagt Æg, men hun saa da, at Hængelaasen hang oplukket, og det viste sig derpaa, at der var lukket med Krog indenfra. Hun raabte da ”luk op, luk op”, men fik intet Svar, og ved at løbe op paa Loftet over Udhuset, saa hun ned gennem en Sprække i Loftet, at hendes Mand hang i Tørvehuset. Hun fik Døren revet op og Liget skaaret ned. [...] Afdøde havde Træsko paa, og Fødderne rørte Gulvet. Hans Hue laa paa en tæt ved staaende, aaben Sæk med Brænde, og paa en ved Siden staaende, sammensnøret Sæk med Brænde var Spor af Jord som efter Traad af en Fod.”
- ”Han har ogsaa gaaet og været bange for, hvorledes de skulde komme ud af det, hvorved hun bemærker, at han ikke bortset fra noget Stenslagning, har haft noget videre Arbejde siden afvigte Høst”
- ”Han har kunnet snakke om, at ”man kommer vel til at gøre en Ende paa det – til Foraaret er der vel ingen, som vil have en” o.desl., men han har aldrig gjort Forsøg paa at aflive sig, at hun har opfattet hans Udtalelser som løs Tale”

Politi- og straffesager-1897

Af Johannes Senn 1807. Fra venstre: En fangevogter, en fange, en politibetjent og to vægttere

Indgangsmidler

- Ofte dårlige eller ingen indgangsmidler
- Kan være saglister, navneregistre og strafferegistre
- Man skal helst vide noget, før man bladrer løs i protokollerne
- Der kan fx være oplysninger om straf o.l. i:
  - Kirkebøger
  - Folketællinger
  - Lægdsruller

Kirkebøger

- Fødsel i dølgsmål: Justits-, politi- eller ekstraretsprotokollen
- Udlagt barnefar: Politiprotokollen eller alimentationsprotokollen
- Død ved ulykker, selvmord, mord og strandvaskere: Politi- eller fogedprotokollen, evt. ekstraretsprotokollen
- Fattig- og almisselem: Politiprotokollen

Folketællinger

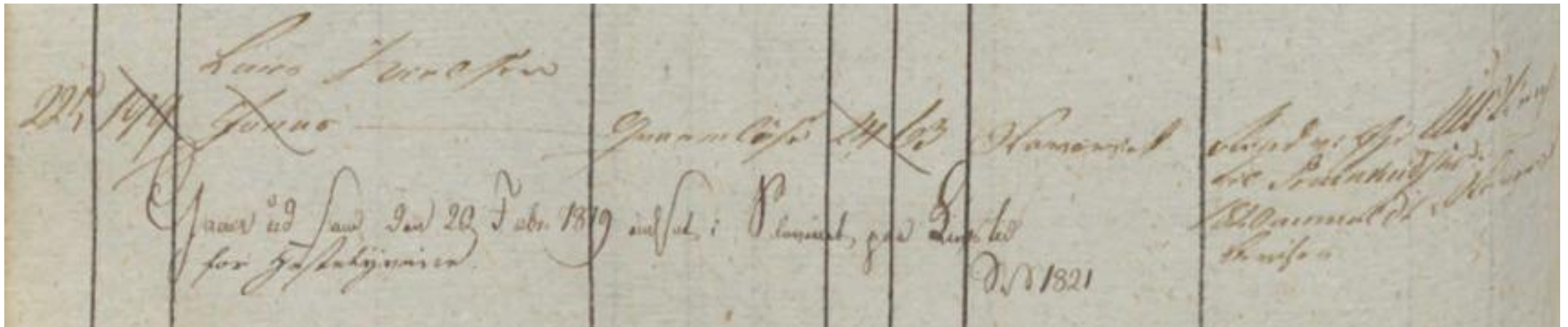
- Ophold i arresthus, tugthus, fængsel, institution, fattighus eller –gård: Strafferegistret, arrestantprotokol, politiprotokol
- Bestemte ”erhverv” som tatere, betlere eller tiggere: Strafferegistret, politiprotokollen

Lægdsruller

- Holder styr på personer, mens de er værnepligtige
- Bortrømte eller udeblevne værnepligtige: Ting- eller politiprotokollen
- Oplysninger om straffe: Strafferegistret, politiprotokollen, ekstraretsprotokollen, justitsprotokollen

Eksempel: Jonas Larsen

Hovedrulle for Asnæs Sogn 1820: Holbæk-38-F-199:
"den 20. Febr. 1819 indsat i Slaveriet paa Livstid for
Hestetyverie. Sess. 1821."

Slaveriet = Københavns Stokhus

De to typer sager

- Civilsager: En person lægger sag an mod en anden person (tjenesteforhold, kontraktbrud, hegnspligt, injurier)
- Straffesager: Det offentlige lægger sag an mod en person (tyveri, vold, mord, falskmøntneri, bedrageri)

Hvilken jurisdiktion

- Civilsager: Den jurisdiktion, hvor den anklagede bor
- Straffesager: Den jurisdiktion, hvor forbrydelsen fandt sted, hvor den anklagede boede eller blev arresteret

Eksempel: Hestetyveriet

- Jonas Larsen boede Vejleby, Hørve Sogn = Dragsholm Birk
- Den forurettede, gårdmand Niels Rasmussen, boede Nørre Jernløse Sogn = Løvenborg Birk
- Straffesagen blev behandlet af Løvenborg Birks Ekstraret

Retsbetjenten som dommer og politimester

- Forskellige protokoller afhængig af retsbetjentens "kasket"
- Politiretten: Politi(rets)protokollen
- Den ordinære ret: Justitsprotokollen
- Ekstraretten: Ekstraretsprotokollen (evt. justitsprotokollen)
- OBS: Mindre retter, færre eller kun én protokol

Hvilken ret afhængig af sagstype

- Civilsager (tyendesager, injurier, vold (ikke straffesag), mark- og vejfred, faderskabssager): **Politiretten**
- Civilsager (gældssager): **Den ordinære ret**
- Straffesager (overtrædelse af straffe- og næringsloven, løsgængeri, betleri, overtrædelse af politivedtægten, også tilladelse til dans, tombola, lotteri osv.): **Politiretten**
- Straffesager (af større omfang): **Ekstraretten**

Mundtlighed og skriftlighed

- Politiretten - sager blev ført mundtligt (afhøringer af mistænkte og vidner)
- Ekstraretten - større straffesager skulle efter indledende forhør og undersøgelse i politiretten til amtmanden, der bestemte, om sagen skulle anlægges som justitssag. Alle indlæg var skriftlige (vidner blev kun afhørt, hvis der var nye oplysninger)

Protokoller

- Tingbogen (alle sager, indtil man fik flere typer protokoller)
- Justitsprotokollen (ordinære ret, samt oplysninger om forordninger, bekendtgørelser, kan også indeholde justitssager)
- Politiprotokollen (indført 1701, både offentlige og private politisager, forundersøgelser i justitssager)

- Ekstraretsprotokollen (offentlige politisager/justitssager af større omfang)
- Domprotokollen (indført 1683, dog ofte ca. 1850)
- Gæsteretsprotokollen (ordinære sager, hvor den ene part opholder sig i retskredsen)
- Forhørsprotokollen (forundersøgelsesforhør til justits- og politisager)

- 9. Session. Anne Henrichsdatter contra Muurmester Wendt. Anne Henrichsdatter møtte, og fremlagte et her under Retten erhvervet Politie Forhør af 29de September sidst, hvortil hun henholdt sig; og da hendes Tøy er bleven Hende Udleveret efter Sagens Anlæg, og hun i øvrigt formeente, at have oplyst, at hendes Hosbond Wendt havde bortjaget Hende af Hendes Tieneste paastoed hun alleene som forhen hendes Løn for ½ Aar udbetalt med 5 rd. og denne Sags omkostninger

308

Det. Off. dt. Anton Lauritz Promissen

Dommeren frl. Papp af G. L. Fremstod Anholdt Anton Lauritz Promissen, der erklærede det rigtigt, at han først Lørdag Morgen havde været hos ~~hans~~^{sin} Broder og har de fra Lørdag Kl. 1 1/2 til ind paa Aftenen været her i By og har de tilbragt Natten i Verheden af Gaarden, hvor Broder tjener. Han nægte at have betlet af de i Papp omvalte Personer. Opt. Ret.

Da Anton Lauritz Promissen er sigtet for Betleri har straffet arbejdslos omkring og tillige er straffet for Betleri og Dommeren har anse det nødvendigt at sikre sig hans Tilstedeværelse, dekretedes

Anton Lauritz Promissen er fængslet.

Helsingør Byfoged:
Politiprotokol 1900-1905, pk.
B.1-470 (betleri):

- Det off. ctr. Anton Lauritz Rasmussen
- Dommeren frl. Rapp. Af G.D. Fremstod Anholdte Anton Lauritz Rasmussen, der erklærede det rigtigt, at han først Lørdag Morgen havde været hos sin Broder og havde fra Lørdag Kl. c. 1½ til ud paa Aftenen været her i Byen og havde tilbragt Natten i Nærheden af Gaarden, hvor hans Broder tjener. Han nægter at have betlet af de i Rapp. ommeldte Personer. Opl. Rat.
- Da Anton Lauritz Rasmussen er sigtet for Betleri, har strejftet arbejdsløs omkring og tidligere er straffet for Betleri, og Dommeren har anset det nødvendigt at sikre sig hans Tilstedeværelse, dekretedes.
- Anton Lauritz Rasmussen bør fængsles.

278/01

Tilfalte var mist.

Som først Vidne fremstod Egent Hansens Christen Lovise Hansens
der og forkl. b.f. 1. 8. at hien var mist paa Ole Frederiksenes Vogn
ved en uheldig Lejlighed, og at da de kørte ind paa Vognen
paa Kongens Have gjorde en af Sergeanterne Tegen sig dem at
de skulde stoppe, og Grunde dem til at de kørte ind i Sol-
datsene var dem, at de ikke holdt strax. Ole Frederiksen
holdt til venstre Side. Hien har ikke set at Ole Frederiksen
har prøvet paa at løse, men løb Hesten til. Opt. stod
af ved Garnstøberiet og hien har ej hørt hvorledes Ole Frederiksen
tilfalte Løjtnanten. Opt. Vidnet påstår at Vognen
først blev vendt at holde til venstre og derefter til højre
Hien har ikke angivet Grunde dem til at Ole Frederiksen ikke
har set

Det Offentlige
mod
Ole Frederiksen ang.
O. af. P. V.

Helsingør Byfoged:
Politiprotokol 1900-1905, pk.
B.1-470 (påkørsel):

- 278/01. Det Offentlige mod Ole Frederiksen ang. O. af P.V.
- Tiltalte var mødt.
- Som første Vidne fremstod Emil Hansens Hustru Lovise Hansen og forkl. at hun var med paa Ole Frederiksens Vogn ved ommeldte Lejlighed, og at da de kørte ud paa Vejen fra Kongens Have gjorde en af Sergeanterne Tegn til dem at de skulde stoppe, og Grunden til at de kørte ind i Soldaterne var den, at de ikke holdt strax. Ole Frederiksen holdt til venstre Side. Hun har ikke set at Ole Frederiksen har pisket paa Hesten, men løb Hesten til. Cpt. stod af ved Jærnstøberiet og hun har ej hørt hvorledes Ole Frederiksen tiltalte Løjtnanten.

267

Frine Marie Pedersen

etc.

Slagterer med Hans Oluf Andersen
Minventation

Dommeren fik en Afhøring af 1 D. M.

Fremstol Fiskelærer Hans Oluf Andersen ~~har en Afhøring bleo foretaget~~ ^{kan} påstaa at han paa offentlig Vej har set Klagerinden haft Pengene med andre i ommelet Tid, og nægter han ligeledes at have haft Pengene med hende i 3 ~~de~~ ^{de} Maanedne og påstaaer han, at han selv har set, at hende har skrevet til en anden Karl om Sjælen.

Dommeren optog derefter Sjælen til Dom, som vil bliue aflyst Mandag den 15 D. M.

Helsingør Byfoged:
Politiprotokol 1900-
1905, pk. B.1-470
(alimentations sag):

- Trine Marie Pedersen ctr. Slagtersvend Hans Oluf Andresen, Alimentation
- Dommeren frl. en Afhøring af 1. d.M.
- Fremstod Indklagede Hans Oluf Andresen. Hans(?) Afhøring blev foreholdt. Han paastaar at han paa offentlig Vej har set Klagerinden haft Omgang med andre i ommeldte Tid, og nægter han ligeledes at have haft Omgang med hende i 3 Maaneder og paastaar han, at han selv har set, at hun har skrevet til en anden Karl om Sagen. Dommeren optog derefter Sagen til Dom, som vil blive afsagt Mandag den 15. d.M.

55/
12

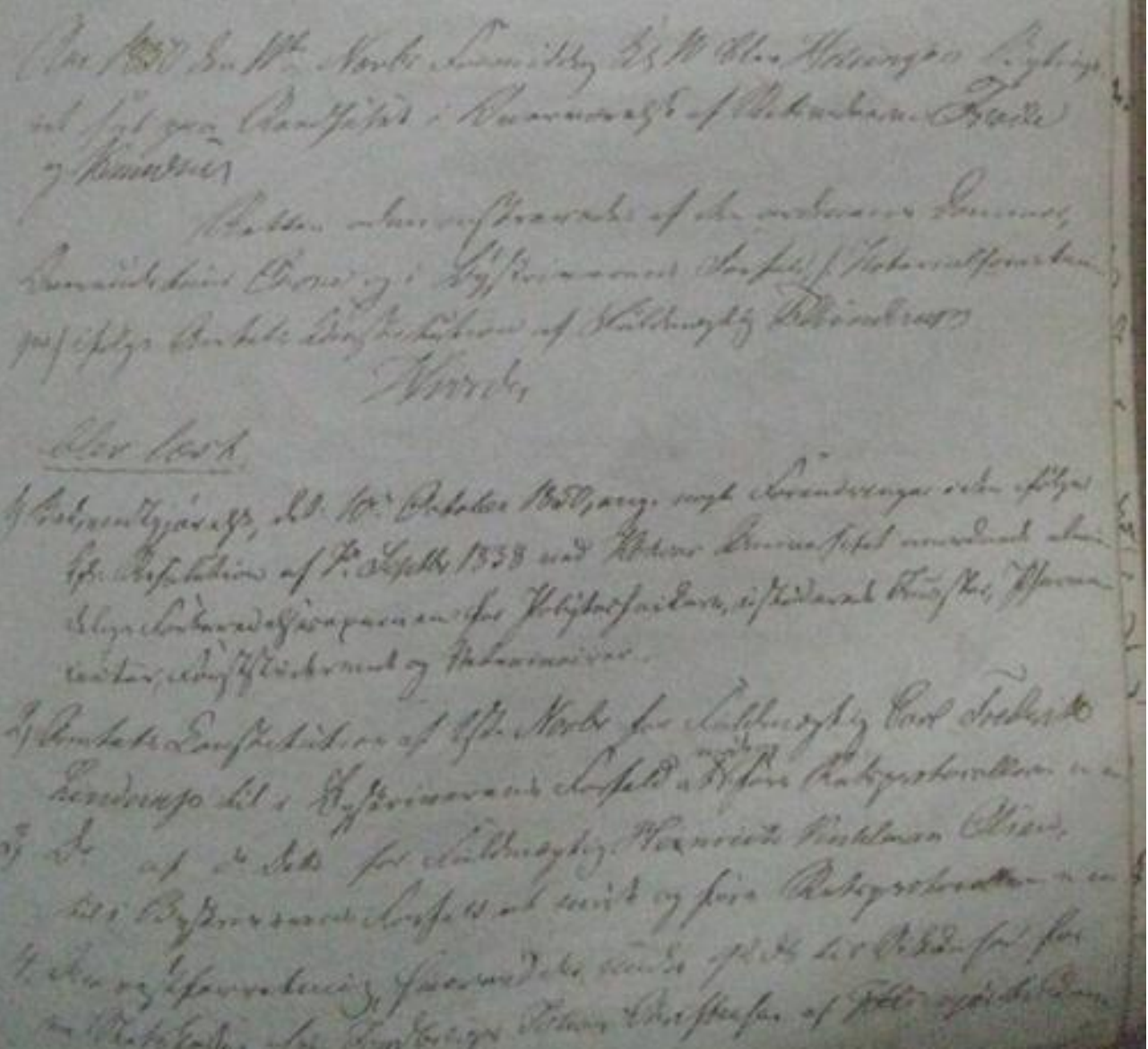
Det off. vordt Niels Jørgen Niel-
sen ang. uiterligt Forhold.

Journieren fel. Rapp af Sags Lab.
Fremstret Niels Jørgen Nielsen og erkende at han har taget
Klagerens Hustru om livet. Han stod temmelig nær ved
hende. og Han forsøgte ligeledes at kysse hende men da hun
afværgede det gjorde han det ikke. Opt. har Bolej i København
barn i Kronborggade 32 og kolporterer for Dansk Bør-
nethedss Forb. Opt. Rat.
Sagen indsat til Torsdag den 30 ds. Kl. 10 til hvilken Tid
Opt. forpligtede sig til at møde her i Retten.

Helsingør Byfoged:
Politiprotokol 1900-
1905, pk. B.1-470
(uterligt forhold):

- 55/02. Det off. mod Niels Jørgen Nielsen ang. uterligt Forhold
- Dommeren frl. Rapp. af Dags Dato.
- Fremstod Niels Jørgen Nielsen og erkender, at han har taget Klagerens Hustru om Livet. Han stod temmelig nær ved hende. Han forsøgte ligeledes at kysse hende, men da hun afværgede det gjorde han det ikke. Cpt. har Bolig i København i Kronborggade 32 og kolporterer for Dansk Børnetidendes Forlag.

Eksempel på justitsprotokol

Helsingør Byfoged:
Justitsprotokol 1850-
1853, pk. B.1-89:

Memorandum d. 17ten 1850
at Capt. Puffin's and Puffin's residence at 6th St
London. Secretary was Adliggamb, in 1850

1850 Regardation of various specimens for botanical
the Gossypium hirsutum

From the papers found in the London House of
the year 1850 in the papers of the late Puffin's
in the administration of the late Puffin's
administration of the late Puffin's.

The interest of the late Puffin's, which is
apparently the late Puffin's, was the late Puffin's
of the late Puffin's, and the late Puffin's
of the late Puffin's, and the late Puffin's.

From the papers of the late Puffin's
of the late Puffin's, and the late Puffin's
of the late Puffin's, and the late Puffin's
of the late Puffin's, and the late Puffin's.

of the late Puffin's, and the late Puffin's
of the late Puffin's, and the late Puffin's

1850 The late Puffin's, and the late Puffin's

- Proc. Jespersen fremstillede Kbmdene Flint og Ellerman hvilke han i Henhold til det under Sagen tidligere Passerede nu bad admitteret til at beedige deres afholdte Skjønnsforretning over det omhandlede Parti Cigarer.

Aar 1901 den 5 Aug Kl 10 blev Helsingørs Byting sat paa
Raadhuset af den beskikkede Lønmænd med neden tegnede Ret-
vidner, hvor da

blev læst til Udskættelse:

1. Bl. fra Hætkhandler N. J. M. Fris og Høben P. A.
Christensen til Sparcasen for Helsingør og Omeg-
n stor 9695, 79 Kr med 1 Prior i Matr. Nr. 1324
Bygg. dat. 13 læst 19 Feb. 1900 i Hens. til
Krittering af 3 A. M.
2. do fra Slagtemester Christian Hansen til St. Anne
Kirke stor 325 Pella med 1 Prior i ^{Hætk} Matr. Nr. 323 paa
Øj. af Sindergade og Sjernegade dat 19 Dec. 1858 læst
24 Jan. 1859 i Hens. til Kritik af 12 f. M.
3. do fra do til do stor 700 Kr med 1 Pr. i Matr. Nr. 238
af Bygg. dat 21 Dec 1877 læst 14 Jan 1878 i Hens. til

Helsingør Byfoged:
Justitsprotokol 1900-1904,
pk. B.1-104 (især vedr.
gæld):

4. de fra de til Kongens kongelige Kancelliarer Lige og
Ligeværdige for 400 Rdl med 2de Pris i December for 500
1/2 af Indtægt af Kongens for 11 Dec 1858 bet 27de for
1859 i Rind til Rent af 11 for 100

desuden blev bet:

5. de fra den Landmand Peter Christen Zeberg til
Spørgsmaal for Kancelliarer af Omgængelse for 9598 Rdl til for
med 1de Pris i alle de 132 af Byg bet 1de 2^{de}

6. de fra Landmanden Peter Andreas Faurig til Kancelliarer
for Kommissionen for 9000 Rdl med 2de Pris i alle
de 238 og 239 af Byg bet 27de af alt

7. Udkøbsbrev for alle de 238 og 239 til Kancelliarer
for Peter Andreas Faurig bet 1de 2de M

Rind - 1000 Rdl
Kongelig - 100

desuden foretog:

N° 21

22 som Relvidne

Fremstol Skomagermester Carl Oves Klindenberg som
beskrevet som Relvidne i Kancelliarer og for herud for 1/2 for
1847 27 blev oplyst, hvorefter han afslod den i 1867
afslagt 2)

N° 22

af Kancelliarer
for
Kancelliarer

For Sædelt m. Carl Oves Klindenberg og by. bet 1847
4 forrige for
For bet m. Carl Oves Klindenberg

N° 1001

Glen
de
Pirouman

For Indet m. Carl Ravnkilde og byg 18 Bage Udsat.
at Jomru 9.
For Indet m. P. Skjold-Andersen og den samme
Andet Indet.

N° 55
1901

Jampmøllsten
de
Andersen

For Indet m. Carl Ravnkilde og byg Udsat 140 af
Jomru 9 per Se. at maast Gylissen.
For Indet m. Sogt. Skjold-Andersen og den samme

N° 53
1901

Hilskes
de
Kamberg

Andersen af seiden
Om (re domps. til)

Ketten Coast
24/10/01

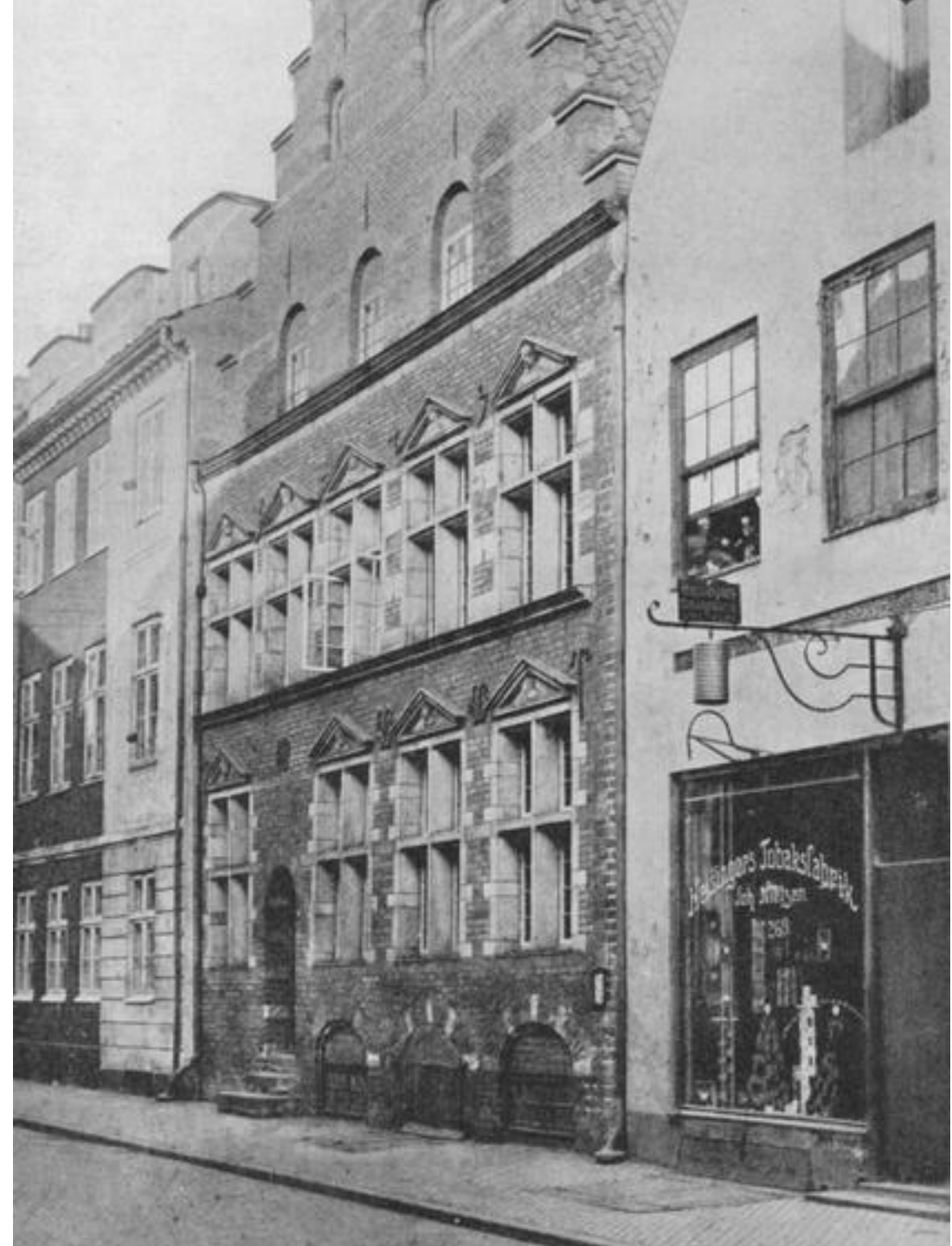
V. d. d. d.
L. B. d. d. d.
L. B. d. d. d.

for 1901 den 12. Aug. Kl. 10.00 blev Kilsingens Byting sat
Sædvanlig af den bestilte dommer med næstfoged
uden, her da

Husk også ...

- ... at der kan være løse dokumenter (bilag) til protokollerne
- De kan også være afskrevet eller citeret i protokollerne, indskrevet efter retsmødet, eller findes i en kopibog til de enkelte protokoller

Ejendoms- arkivalier

Matriklerne

- De ældre matrikler (1662, 1664 og 1688) blev ikke vedligeholdt, stort behov efter udskiftningen i slutningen af 1700-tallet (landsogne)
- Matriklen 1844 (landsogne) er gældende i dag
- Matrikel 1863 (købstæder) er gældende i dag
- Arkivalier på Geodatastyrelsen, men kopier/ekstrakter i Rigsarkivet (de gamle landsarkiver)
- Bruger litrering (bogstaver) til at vise udstykning
- Som udgangspunkt har matrikelnummer 3dc hørt under matrikelnummer 3 i matriklen

Oplysninger om matrikler på nettet

- Kan finde matrikelnummer ud fra adresse på www.mingrund.gst.dk
- Kan finde matrikelkort fra o. 1800 og frem på hkpn.gst.dk → Ejerlav
→ vælg kort
- Her findes også sogne- og herredskort, sogneprotokoller og hartkornsekstrakter
- Krak har matrikelkort

Hvor findes ejendomsarkivalier?

- -1919: Retsbetjenten (byfogeder, herredsfogeder og birkedommere)
- 1919-: Retskredsen
- Geodatastyrelsen (matriklen 1844)
- Et puslespil at lave ejendomshistorie!

Matriklen 1844 (og 1863)

- Oplyser om "nuværende matrikel hartkorn" (dvs. matriklen 1688)
- Oplyser om "ny matrikel hartkorn" (dvs. matriklen 1844)
- Findes i AO ("Ejendomme", "Matrikler") og Historiske kort på nettet ("hartkornsekstrakter")
- I AO findes også udskrifter af matriklen 1863

Borup Sogn

Godsets, Eierens og Brugerens Navne.	Det nuværende Matriculs Hartkorn								Jordernes Navne eller anden Benævnelse
	Privilegeret				Uprivilegeret				
	Ager og Engs		Skovskuld		Ager og Engs		Skovskuld		
	Tdr.	Sk Fk Alb.	Tdr.	Sk Fk Alb.	Tdr.	Sk Fk Alb.	Tdr.	Sk Fk Alb.	
<i>Lvenstrup Gods Krauz Peder Andersen</i>						<i>6 - 3 1/8</i>			<i>Den fælles Løst Gaardpløj fra By og at</i>
<i>Krauz Lars Knudsen</i>						<i>6 - 3 1/8</i>			<i>Den fælles Løst Gaardpløj fra By og at</i>

Jordens
partiell
geometri
Indhol
 Ale

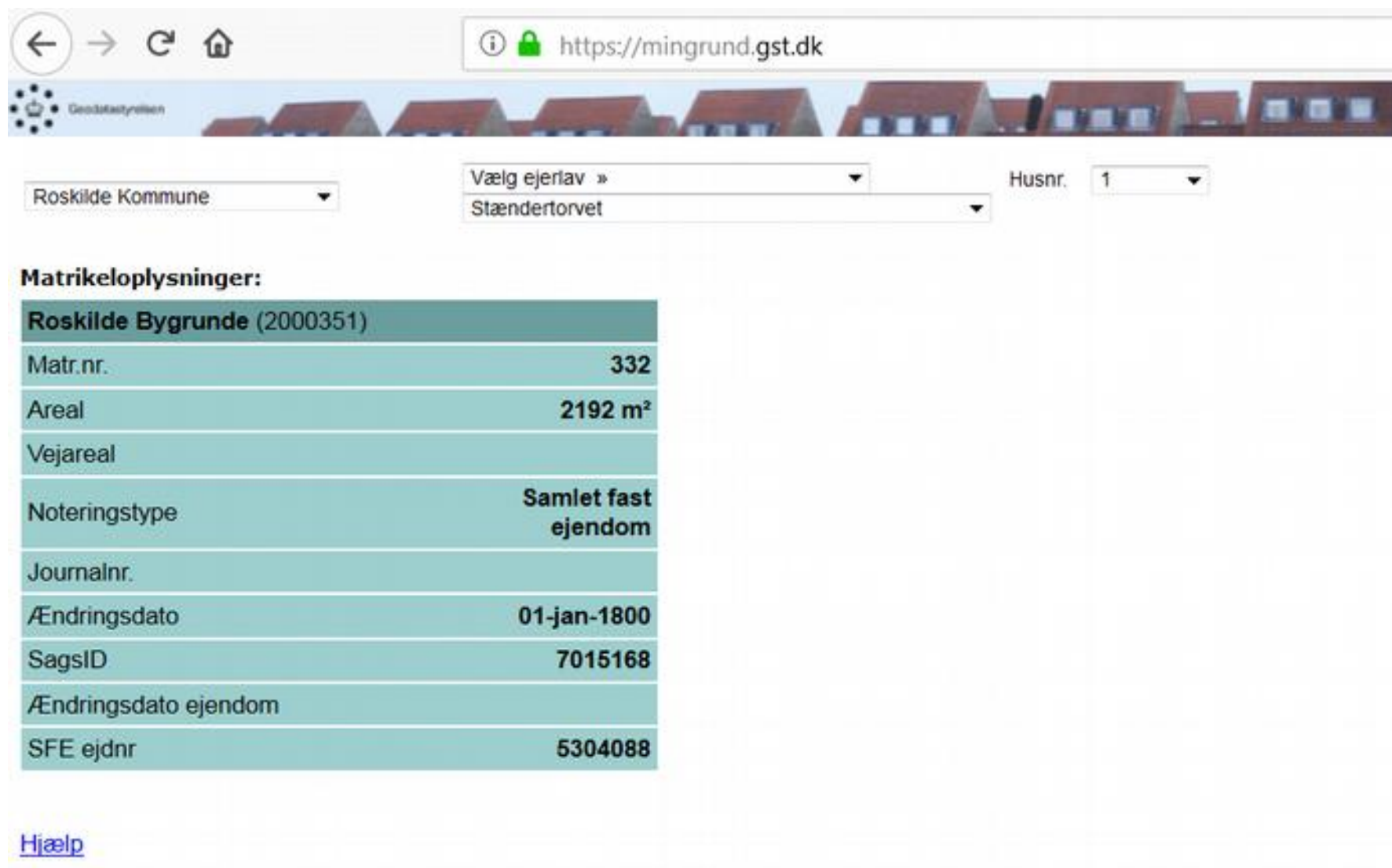
	11
	229
	39
	59
	64
	21
	51
	31
	218
	10
	53
	28
	820
	52
	553
	26

Sædet og Bogn.	Matri- cul- nummer	Eierens Navn.	Jordens Navn eller anden Bemærkelse.	Jordens geom. strifte Indhold.		Tost indt. 24.	Jordens konstr. strifte Indhold.		Dyrtid.	Eindomsret Besigtiget m. v.
				☐ Aln.	☐ Aln.		☐ Aln.	☐ Aln.		
Aspens Bj.	3	Peder Jacobson I 56.	Jens N ^o 462 ^a Luch.	309 24			309		. . . 1/2	Plant for bebyggelse af Jord med Jord og Jord og Jord Luch af Jord, indhold af Jord.
				2			2			
				311			311		. . . 1/2	
				--- Jord Luch.						
	4	Clavis Knudsen I 55	Jens N ^o 462 ^b Luch.	314 24			314		. . . 1/2	Luch
				2			2			
				316			316		. . . 1/2	
				--- Jord Luch.						
	5	Lars Knudsen I 54	Jens N ^o 462 ^b Luch.	355 24			355		. . . 1/2	Luch
				2			2			
				357			357		. . . 1/2	
				--- Jord Luch.						

Eksempel: Stændertorvet 1, Roskilde

Matrikelnummer ud fra adresse

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://mingrund.gst.dk>. The page header includes the 'Geodatastyrelsen' logo and a decorative image of houses. Below the header, there are three dropdown menus: 'Roskilde Kommune', 'Vælg ejerlav » Stændertorvet', and 'Husnr. 1'. The main content area is titled 'Matrikeloplysninger:' and contains a table with the following data:

Roskilde Bygrunde (2000351)	
Matr.nr.	332
Areal	2192 m ²
Vejareal	
Noteringstype	Samlet fast ejendom
Journalnr.	
Ændringsdato	01-jan-1800
SagsID	7015168
Ændringsdato ejendom	
SFE ejdnr	5304088

At the bottom left of the page, there is a blue link labeled 'Hjælp'.

Matrikelkort på nettet

Historiske kort på nettet

Geodatastyrelsen
Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Matrikelkort

Sogne- og herredskort   Økonomiske kort   Topografiske kort - landsdækkende   Topografiske kort - regionale / andre   Søkort   Protokoller

Søg via

- Ejerlav > Roskilde Bygrunde
- Kort / stednavn >

Resultat af søgning

Søgeresultat for ejerlavet 'Roskilde Bygrunde' (2000351)

- Antal Original 1 kort i søgeresultat: 10
- Antal Original 2 ø-kort i søgeresultat: 27
- Antal Original 2 rammekort i søgeresultat: 0
- Antal Slesvigs matrikel til 1864 i søgeresultat: 0
- Antal Ajourførte kort i søgeresultat: 0

[Vis ejerlav og matrikelkort](#)

Original 1 kort (10)

Vis	Ejerlav	Gyldig fra	Gyldig til	Plan	Målestok	Bemærkning
Vis	Roskilde Bygrunde	1808	1860		4000	Omfatter også del af 2000351. Kortet tidligere kaldet "Roskilde Frøken Klosters 19 Huslodder"
Vis	Roskilde Bygrunde	1808	1860		4000	Omfatter også dele af 30753 og 2000356. Kortet tidligere kaldet "Roskilde Frøken Kloster"
Vis	Roskilde Bygrunde	1880	1882		800	
Vis	Roskilde Bygrunde	1880	1882		800	
Vis	Roskilde Bygrunde	1880	1882		800	
Vis	Roskilde Bygrunde	1921	1923		800	MCJ 1921/3381 og MCJ 1921/953
Vis	Roskilde Bygrunde	1921	1923		800	Området er overflyttet fra 2000352 ved MCJ 1921/3381 og MCJ 1921/953
Vis	Roskilde Bygrunde	1921	1923		800	MCJ 1921/3381 og MCJ 1921/953

Matrikelkort fra 1880

Matrikelkort på Krak

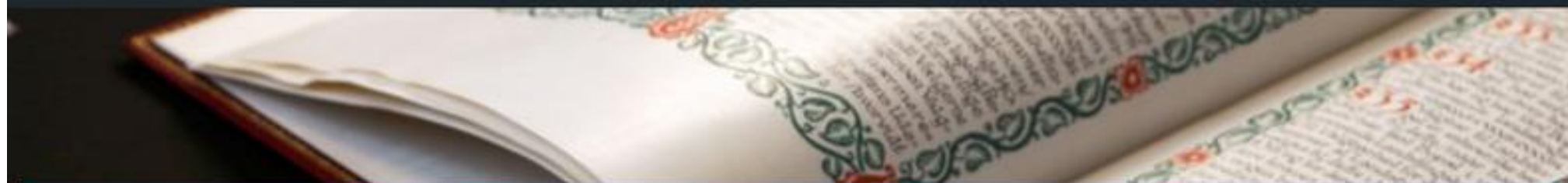

Tingbøger på AO

- Kaldes "Digitaliserede tingbøger"
- Behøver kun at søge på "ejerlav"
- Bindnummer oplyser ikke om matrikelnr., derfor skal der ofte bladres en del
- Kan indeholde henvisninger (bind + folio) til realregistre og skøde- og panteprotokoller før 1927

OBS

- Indeholder kun kortfattede oplysninger om ejerforhold og tinglæsninger, ikke dokumenters fulde ordlyd
- Dækker langt fra alle ejendomme tilbage til 1927 (og nogle oplysninger er langt ældre)
- Den tingbog, der er indscannet, er den seneste aktuelle, der blev brugt som grundlag for den elektroniske tingbog

Jeg vil gerne...

[Søge om tilladelse til at se arkivalier](#) > [Være frivillig](#) > [Købe en arkivundersøgelse](#) >

[I gang med at slægtsforske](#) > [Aflevere private arkivalier](#) > [Kende mit fødselstidspunkt](#) >

Se arkivalier online

På **Arkivalieronline** finder du alle digitaliserede dokumenter. Når du vælger et emne nedenfor, sendes du til Arkivalieronline.

[Kirkebøger](#) > [Folketællinger](#) >

[Lægdsruller](#) > [Skifter](#) >

[Se mere](#) >

Søg og bestil

I arkivdatabasen **Daisy** kan du søge i Rigsarkivets arkiver og bestille materiale til brug på en læsesal. Søgeresultaterne vises i Daisy.

[Avanceret søgning](#) > [Om Daisy](#) >

[Log ind](#) > [Opret brugerprofil](#) >

Søg i samlingerne

Én indgang til alle data i arkivdatabasen Daisy, Arkivalieronline og Indtastningsportalen. Søgeresultaterne vises i **Søg i samlingerne**.

[Avanceret søgning](#) >

Rigsarkivet / Brug arkivet / Arkivalieronline

Arkivalieronline

Se scannede og digitaliserede originale protokoller, dokumenter og andre arkivalier på nettet.

Se arkivalier online

På Arkivalieronline finder du alle digitaliserede dokumenter. Når du vælger et emne nedenfor, sendes du til Arkivalieronline.

[Kirkebøger](#) > [Folketællinger](#) > [Lægdsruller](#) > [Skifter](#) >

[Centraladministrationen](#) > [Ejendomme](#) >

[Fængsler og forbedringsvæsen](#) > [Færøerne](#) > [Fæstevæsen](#) >

[Gejstligheden](#) > [Godser](#) > [Håndværk](#) >

[Kulturinstitutioner](#) > [Lokaladministrationen](#) > [Militærvæsen](#) >

Nyheder om arkivalier på Arkivalieronline

[Sensommeren på AO – fra stofprøver til 1. verdenskrig](#)

[Sommernyt på Arkivalieronline](#)

[Nyt på AO – færøske arkivalier, amtsjournaler og mere](#)

[Nyt på AO – borgerlige ægteskabsbøger og mere](#)

FAQ – oftest stillede spørgsmål til Arkivalieronline

[Læs brugernes oftest stillede spørgsmål til Arkivalieronline og](#)

Navn	Beskrivelse	Læs mere om
Brandforsikring	Brandforsikringsprotokoller og -taksationsprotokoller. Forsikringsprotokollerne anvendes som register til taksationsprotokollerne. Taksationsprotokollerne beskriver den enkelte ejendoms udseende og kvalitet.	Læs her
Christian 5.s matrikel	Markbøgerne er lavet 1681-83. Indeholder opmåling af alle jorder i hver enkelt landsby med oplysninger om ejerforhold og jordernes bonitet (produktionsevne og -udbytte). Start med at kigge i arkivregistraturen billednummer 20-85 og find nummeret på det sogn, du er interesseret i. Vælg derefter nummeret i markbøgerne.	
Digitaliserede tingbøger	I de digitaliserede tingbøger finder du oplysninger om køb og salg af jord og ejendomme samt deklarationer og pantelån for perioden 1927-2000. BEMÆRK: Samlingen er meget stor og kan derfor tage lang tid at åbne, særligt i Internet Explorer.	Læs her
Kong Valdemars jordebog	Jordebogen er ført i perioden fra 1190 og frem til 1300. Den første deciderede matrikulering af Danmarks jordejendom med henblik på beskatning. Kong Valdemars jordebog blev i 1688 afløst af Christian 5.s matrikel. Se dansk præsentation på video Se engelsk præsentation på video Tilmeld dig Arkivalieronline's nyhedsbrev	
Matrikel for Århus købstads bygrunde	Ført i perioden 1845-1920. Matriklen er udarbejdet af landinspektør Jens Peter Rørholm (m.fl.).	
Matrikler	Baggrunden for matriklens opståen var ønsket om en retfærdig skattefordeling. Matrikuleringen dannede grundlaget for den efterfølgende påligning af ejendomsskat.	
Realregistre, skøde- og panteprotokoller	Realregistre er en slags indholdsfortegnelse til skøde- og panteprotokollerne. Indtil 1927 indeholder registrene datoer for adkomster, servitutter og pantehæftelser. Ordnet efter sogn, ejerlav (og matrikelnummer). I skøde og panteprotokollerne er der en kronologisk indførelse af adkomster, servitutter og pantehæftelser.	Læs her

Digitaliserede tingbøger

Indskannede Tingbøger 1927-2000 (1927 - 2000)

Region

Retskreds

Retskredsnummer

Ejerlav

Ejerlavnummer

Bognummer

Indhold

[Sjælland Roskilde 18 Roskilde Bygrunde 2000351 210](#)

[Sjælland Roskilde 18 Roskilde Bygrunde 2000351 211](#)

[Sjælland Roskilde 18 Roskilde Bygrunde 2000351 212](#)

[Sjælland Roskilde 18 Roskilde Bygrunde 2000351 213](#)

Omskrevne tingbogsblade

- Tingbogsbladet kan være omskrevet (og mangle ældre oplysninger)
- De gamle – og udtagne – tingbogsblade kaldes ”omskrevne tingbogsblade”
- Skal bestilles i Daisy
- Findes *ikke* i AO

Realregister (tingbogens forgænger)

- Findes i AO
- Hver ejendom har sit eget blad
- Som udgangspunkt matrikelnummerorden
- Indeholder henvisninger om udstykning, køb, pant og servitutter (dato, bind + folio)
- Udstykninger får første ledige side
- Indgangsmiddel: Matrikelregister (sogn + ejerlav + matrikelnummer → bind + folio)

Roskilde Bygrunde, matr. 332 – "fra A 65"

Folio 65		DEFENDOM					MEN					Ero Gaard med Have	
Aankomster		Anmærkninger.					Andre Bemærkninger.						
Matr. N ^o 65		1 1/2 Ager 1/2 Bred					1 1/2 Ager 1/2 Bred					Andre Bemærkninger.	
Grundst. 1/2 Ager 1/2 Bred		1 1/2 Ager 1/2 Bred					1 1/2 Ager 1/2 Bred					Andre Bemærkninger.	
Adkomster.		Hæftelser.					Andre Byrder.						
N ^o	Folio	Documenterne.	Anmærkninger.	N ^o	Folio	Beløb.	Documenterne.	Anmærkninger.	Myst.	N ^o	Folio	Documenterne.	Anmærkninger.
1	98	...	...	1	98	...	...	...	...	1	98	...	...
2	103	...	...				...	...				...	...
3	107	...	...				...	...				...	...

Ejerrække: Roskilde Bygrunde, matr. 332

- -1785: Matthias Øvre
- 1785-1824: T. Møller
- 1824-1872: Jens Jørgensen Walløe
- 1872- : Roskilde Kommune

Spørgsmål?

- Husk også: Vejledningsvideoer www.genealogi.dk

Udtagne skødegenparter

- Skøders fulde ordlyd
- 1927-: Løsbladssystem i stedet for indbundne skøde- og panteprotokoller
- Udtagne skødegenparter 1927-1991 er afleveret
- Udtagne skødegenparter 1992-2008 er ikke omfattet af Tinglysningens scanninger

Hvad indeholder det

- Udtagne skødegenparter = genparter af skøder og servituddokumenter
- Dokumenter udtages, når en ejendom handles, eller fordi et dokument udslettes i tingbogen (aflyst deklaration, indfriet pantebrev)
- Det er altså ikke længere gældende dokumenter (men servitutter nævnt i udtagne skøder kan stadig være gældende!)

Hvor og hvordan

- Er arkiveret efter 1976-retskredsen!
- Arkivskaber: NN Ret
- Arkivserie: Skødegenparter
- 1927-1976: Ordnet efter ejerlav og matrikelnummer
- 1977-1991: Årgangsvis på udtagelsesår, derefter matrikelnummer (man skal altså vide, hvornår ejendommen blev handlet)

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **14** poster.

Side **1** af 1.

Fra ? **Til** **Arkivskaber** ?

1992 2006 Retten i Roskilde

1996 2007 Retten i Roskilde

1999 2006 Retten i Roskilde

1927 1976 Retten i Roskilde, Roskilde Tinglysning

1927 1976 Retten i Roskilde, Roskilde Tinglysning

1987 1995 Retten i Roskilde, Roskilde Tinglysning

1996 2007 Retten i Roskilde, Roskilde Tinglysning

Arkivserie ?

[Genparter af skøder og servituddokumenter](#)

[Genparter af skøder og servituddokumenter](#)

[Genparter af skøder og servituddokumenter](#)

[Genparter af skøder og servituddokumenter](#)

[Genparter af skøder og servituddokumenter](#)

[Genparter af skøder og servituddokumenter](#)

[Genparter af skøder og servituddokumenter](#)

Skøde- og panteprotokoller

- Findes i AO
- Findes langt tilbage i tiden, især fra købstæderne (skøder indskrevet i tingbøger)
- 1737 påbudt selvstændige skøde- og panteprotokoller, men ofte først bevaret fra omkring 1800
- Kronologisk ført efter tinglysningsdato
- Indgangsmiddel: Realregister 1845-
- Indbundne bøger afskaffes 1927

Spørgsmål?

- Husk også: Vejledningsvideoer www.genealogi.dk